

Едуард БІЛООКИЙ, студент 1 курсу «Магістр»,
спеціальність-203 «Садівництво та виноградарство»

Науковий керівник: **ОВЧАРУК Василь Іванович**, доктор с.-г. наук, професор
кафедри садівництва і виноградарства.

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
м. Кам'янець-Подільський

БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОВОЧЕВОГО ГОРОХУ

Горох – однорічна, трав'яниста, холодостійка культура. Коренева система його стрижнева, проникає в ґрунт на глибину до 1,5 м, розгалужується до 1 м. Стебло округло-гранчасте, видовжене, вилягає. За висотою стебла розрізняють горох високорослий (115-250 см), середньорослий (70-115 см). Трапляються і карликові форми, стебло яких до 50 см заввишки. За будовою стебла сорти поділяють на звичайні і штамбові. Штамбове стебло потовщене, з коротким міжвузлям, боби зібрані кільцями у пазухах верхніх листків. Штамбові сорти більш цінні для консервної промисловості. Листки гороху складні, парноперисті з 2-3 парами маленьких, видовжено-яйцеподібних листкових пластинок. Прилистки сидячі, серцеподібні. Черешки закінчуються вусиками, які чіпляються за опори і утримують стебло у вертикальному стані. Кількість міжвузлів до вузла з першим плодом є показником скоростиглості. У сортів із звичайним стеблом на квітконосі розвивається 1-2, у сортів з штамбовим – 3-7 квіток. У більшості сортів квітки білі. Суцвіття – китиця. Квітки із подвійною оцвітиною, самозапильні метеликового типу.

Плід гороху – біб. За будовою бобів поділяють сорти на луцильні, цукрові і напівцукрові. Луски недозрілих бобів луцильних сортів складаються із 2 штабів: зовнішнього м'ясистого соковитого і внутрішнього пергаментного. Достиглі плоди засихають, і з них легко висипається насіння. Плоди цукрових сортів пергаментного шару не мають, тому їх споживають свіжими (зеленими) повністю. У недостиглих бобів напівцукрових сортів пергаментний шар

виражений слабо, а в луцильних – добре. У кожному бобі по 4-10 насінин. Насіння за формуою кругле і мозкове (зморшкувате). Маса 1000 насінин становить 30-50 г. Сім'ядолі гороху при проростанні не виносяться на поверхню ґрунту. Схожість насіння зберігається протягом 5-6 років. Насіння гороху проростає через 3-5 днів після сівби. Цвіте він через 35-45 днів, потім формуються плоди (стручки). При систематичному збиранні лопаток цвітіння і плодоношення триває 40-50 днів, а при вирощуванні на зерно - 15-20 днів.

Овочевий горох – холодостійка культура. Оптимальна температура проростання – 20-25⁰С, максимальна - 32-35⁰С. Оптимальна температура для росту рослин – 16-18⁰С. Сходи гороху витримують приморозки до мінус 4-5 ⁰С. Горох досить вимогливий до світла, затінення призводить до зниження врожаю. В Україні районовані такі сорти гороху: луцильні- Адагумський, Альфа, Вега, Тірас, Южний 47; цукровий – Неістошимий 195.

Список використаних джерел

1. Барабаш О.Ю. Овочівництво. К.: Вища школа, 1994. 362с.
2. Барабаш О.Ю., Гончар С.Г. Вплив технології вирощування на урожайність та показники якості коренеплодів моркви. Науковий вісник НАУ. Київ, 2008, №123. С.102-107.
4. Болотських О.С. Буряки і морква. Харків: Фоліо, 2005.-262с.
5. Болотських О.С., Рубін В.В. Морква. : Фоліо, 2008. 280с.
6. Гіль Л.С., Пашковськиць А.І., Суліма Л.Т. 4.2. Відкритий ґрунт. Навчальний посібник.-Вінниця: Нова книга, 2008.-321с.

Микола БІЛЮК,
здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Андрій МОСКАЛЮК,
Дмитро АТАМАНЧУК,
здобувачі другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 201 «Агрономія»
Науковий керівник: **ХОМІНА Вероніка Ярославівна,**